

ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ COVID-19 У ШКОЛСКОЈ СРЕДИНИ

Основне информације о обољењу COVID-19

Шта је COVID-19?

COVID-19 је болест изазвана новим корона вирусом (SARS-CoV-2).

Болест може бити асимптоматска (без клинички видљивих симптома и знакова) или могу да се јаве респираторни симптоми (повишена температура, кашаљ, недостатак даха, отежано дисање). Код неких особа се може јавити нагли губитак чула мириса, укуса или промене укуса, главобоља, језа, болови у мишићима, умор, повраћање и/или пролив. У тежим случајевима, инфекција може да изазове упалу плућа, тешки акутни респираторни синдром, бубрежну инсуфицијенцију, па и смрт.

Како се преноси вирус који узрокује COVID-19?

Вирус се шири обично током блиског директног контакта са инфицираном особом, капљицама које настају кашљањем, кијањем, говором и сл. Особа се може заразити новим корона вирусом (SARS-CoV-2) додиривањем површина или предмета свеже контаминираних секретима дисајних органа инфициране особе, на којима се налази вирус, а потом додиривањем уста, носа, очију.

Како се преношење вируса који узрокује COVID-19 може успорити или спречити?

Опште мере превенције укључују:

- редовно прање руку сапуном и водом или употребу средстава за суво прање/дезинфекцију руку на бази најмање 70% алкохола;
- респираторну хигијену (у случају кијања и кашљања покривање уста и носа надлак-тицом или папирном марамицом коју одмах након употребе треба бацити у канту за отпатке и обавити хигијену руку прањем водом и сапуном или дезинфекционим сред-ством на бази алкохола);
- физичку дистанцу (одржавање удаљености од саговорника од најмање 1, а пожељно 2 метра).

Основни принципи за спречавање ширења COVID-19 у школској средини

- **Ученици, наставно и ненаставно особље, родитељи и други посетиоци школе који имају било који од следећих симптома (кашаљ, повишена телесна температура, отежано дисање/кратак дах, нагли губитак чула мириса, укуса или промене укуса, главобоља, језа, болови у мишићима, повраћање и/или пролив) не треба да долазе у школу.**
- **Ученици, наставно и ненаставно особље не треба да долазе у школу уколико су идентификовани као блиски контакти особе оболеле од COVID-19 у породици или домаћинству, већ треба да остану у кућној самоизолацији у трајању од 14 дана.**
- **Ученици, наставно и ненаставно особље који су се јавили лекару у матичном дому здравља због појаве симптома или знакова који могу указивати на COVID-19 не треба да долазе у школу док чекају резултат тестирања, односно док не добију негативан резултат тестирања на COVID-19.**
- Родитељи треба свако јутро да својој деци пред полазак у школу провере телесну температуру и присуство других симптома и знакова који могу указивати на COVID-19.

- Особе које доводе ученике у школу не улазе у школу већ прате ученике до улаза у школску зграду
- Уколико се симптоми **COVID-19 појаве ван школе:**
Не одлазити у школу и истовремено обавестити надлежну особу у школи. Јавити се у COVID-19 амбуланту надлежног дома здравља. Пратити препоруке лекара из COVID-19 амбуланте.
- Уколико се симптоми **COVID-19 појаве у школи:**
Ученика сместити у празну учионицу/просторију одређену за изолацију и обавестити родитеља/старатеља који треба одмах да одведе дете у COVID-19 амбуланту надлежног дома здравља. О ученику у соби за изолацију, до доласка родитеља/старатеља, потребно је да брине једна особа користећи маску, а просторију након одласка ученика очистити и дезинфиковати.

Мере смањења ризика уноса корона вируса у школској средини

1. Одржавање физичке дистанце

- У школи је неопходно одржавање физичке дистанце за ученике, наставно и ненаставно особље, родитеље и друге посетиоце школе од најмање 1, а пожељно 2 метра.

2. Ношење маски

- Маску ученик треба да носи при уласку у школу, па све до доласка до своје клупе.
- Маска се обавезно користи и током одговарања и током сваког разговора.
- Маска се обавезно користи и приликом било којег кретања ван клупе, приликом одласка на одмор или у тоалет.
- Маска се може одложити када ученик седи у својој клупи и слуша наставу.
- Током боравка у школи може да се користи било која маска (хируршка, епидемиолошка или платнена), али маска треба да се користи на исправан начин – тако да покрива нос, уста и браду. Такође, не треба користити маску која је запрљана или овлажена.
- Није дозвољено мењање маски међу ученицима.

3. Редовно прање руку

Како? Водом и сапуном у трајању од најмање 20 секунди или употребом дезинфекционог средства на бази 70% алкохола. Дезинфекција руку средствима на бази 70% алкохола не може заменити прање руку водом и сапуном уколико су руке видно запрљане. После три до четири извршених дезинфекција руку, обавезно опрати руке водом и сапуном.

Када? Обавезно при уласку у школу, пре јела, после одласка у тоалет, пре спремања хране, након обављања респираторне хигијене (истресања носа, кашљања у марамицу итд), после игре (нпр. после великог одмора, после часа физичког васпитања) и мажења животиња, када су руке видно запрљане, након повратка из школе и увек када постоји потреба.

Где? На свим улазима у школу и на излазу из сале за физичко поставити дезинфекциона средства на бази 70% алкохола.

Посебне препоруке за ученике и запослене са хроничним болестима (респираторне, кардиоваскуларне, дијабетес, малигне, имунодефицијентна стања и др.) у образовно-васпитним установама

- Хроничне болести и стања могу представљати већи ризик од развоја тежих облика болести COVID-19, без обзира на узраст.

- Ученицима и запосленима у образовно-васпитним установама, који су у већем ризику од тешког облика COVID-19 инфекције, као и особама које су у блиском контакту са овим посебно осетљивим категоријама, препоручује се вакцинација против COVID-19 инфекције (Табела 1) и у зависности од актуелне епидемиолошке ситуације (од умереног до високог ризика трансмисије вируса SARS-CoV-2) треба им омогућити учење/рад на даљину, уз достављено мишљење лекара специјалисте одговарајуће гране медицине.

Групе у ризику којима се препоручује имунизација против COVID-19 инфекције

- **Особе старије од 12 година у већем ризику од тешког облика COVID-19 инфекције:**

- оболели од тешких неуромишићних стања, која угрожавају респираторну функцију (церебрална парализа, аутизам, мишићна дистрофија и др.),
- особе са сметњама у учењу (Дауновим синдромом и др.),
- пацијенти са имуносупресијом узрокованом болешћу или лечењем (особе на хемиотерапији, радиотерапији, на програму за трансплантацију, пацијенти са ХИВ инфекцијом или особе са генетским поремећајима који утичу на имунски систем, особе које примају имуносупресивну или имуномодулаторну биолошку терапију,
- оболели од хематолошких малигнитета (леукемија, лимфом и мијелом) и аутоимуних болести.

- **Особе старије од 12 година у блиском контакту са особама са слабијим имунитетом:**

- Хронична респираторна обољења: ХОБП – емфизем и хронични бронхитис, бронхиектазије, цистична фиброза, тежи облик астме, интерстицијална фиброза плућа, пнеумокониоза и бронхопулмонална дисплазија;
- Хроничне кардиоваскуларне болести: конгениталне срчане болести, хипертензија са компликацијама, хронична срчана слабост, исхемијска болест срца, тежи поремећаји срчаног ритма и венска тромбоемболија;
- Хроничне болести бубрега: стадијум 3-5 хроничне бубрежне инсуфицијенције, нефротски синдром и транспланиран бубрег;
- Хроничне болести јетре: цироза, билијарна атрезија, хронични хепатитис;
- Хроничне неуролошке болести: мождани удар, транзиторни исхемијски атак, стања са поремећајем респираторне функције (укључујући Даунов синдром, мултиплу склерозу, епилепсију, деменцију и др.);
- Дијабетес и други ендокрини поремећаји (Адисонова болест)
- Имуносупресивна стања
- Аспленија или дисфункција слезине
- Екстремна гојазност (ИТМ ≥ 40 кг/м²)
- Тежа ментална обољења: шизофренија, биполарни поремећаји и др.